

Havi gazdasági és költségvetési gyorstájékoztató (2016. március)

A magyar **gazdasági növekedés** a 2014. évi 3,7%-ról 2015-re 2,9%-ra lassult. Látványos a mezőgazdaság – elsősorban időjárási okok miatt kialakult - 13%-os visszaesése és az építőipar csaknem 10 százalékpontos lassulása. Gyorsult viszont a kereskedelem, turizmus szektor illetve az infó-kommunikációs ágazat teljesítménye (az előbbi 5,7, az utóbbi 2,9%-kal nőtt). **Idén** a növekedési folyamat lassulása várható, a **GKI 2,3%-os bővülésre számít**. A visszaeső beruházás erősen negatívan, a gyorsuló fogyasztás pozitívan hat, miközben az export a korábrinál valamivel kisebb mértékben járulhat hozzá a növekedéshez. A mezőgazdaság, a pénzügyi tevékenység valamint az ingatlanügyletek kivételével minden ágazatban fékeződés valószínű. **2017-ben viszont a növekedés várhatóan kissé gyorsul**, elsősorban az EU-támogatások révén ismét növekedésnek induló beruházások miatt. A magyar gazdaság 2016-ban és 2017-ben is gyorsabban fog bővülni az EU átlagánál, de a **régió** országainak nagy többsége hazánknál továbbra is gyorsabban fejlődik.

Összefoglaló adatok, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
GDP (előző év = 100)	103,7	102,9	102,3	102,5
Beruházás (előző év = 100)	111,2	101,9	95	103
Fogyasztás (előző év = 100)	101,5	102,6	103	102,8
Folyó fizetési mérleg egyenlege (milliárd €)	2,4	5,2	6,5	7,5
Folyó fizetési és tökémerleg/GDP (százalék)	6,0	9,2	7,2	8,5

Forrás: KSH, MNB. 2016-2017: **GKI**

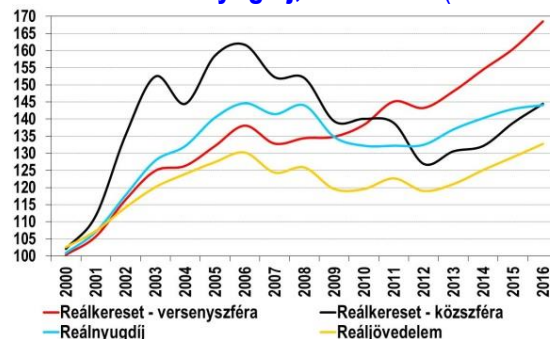
Az OECD legfrissebb prognózisa szerint 2016-ban 3%-os lehet a **világ gazdaság növekedési üteme**, az euró-zóna gazdasága pedig lassulva, alig 1,4%-kal növekszik. Ez utóbbi 0,3 százalékponttal alacsonyabb az Európai Bizottság pár héttel korábbi előrejelzésénél. Ez nyilvánvalóan **kedvezőtlen jel** a magyar kiviteli és általában a gazdaság számára. Ráadásul a nemzetközi politikai kockázatok továbbra is jelentősek, növekszik a kétsésséges EU létrejöttének valószínűsége. Ez főleg hosszabb távon rontaná Magyarországi perspektíváját.

2015 második félévében lényegében hónapról-hónapra javultak az európai cégek és fogyasztók kilátásai, **az idei első két hónapban azonban némi elbizonytalanodás érezhető**: az EU egészét jellemző konjunktúraindex februárban a tavaly júniusi szintre esett vissza. A kereskedelem kivételével minden ágazatban enyhén romlottak a kilátások, s emellett a fogyasztók várakozásai is borúlátóbbá váltak. Magyarországon a januári, igen magas színhez képest februárban egy éve nem látott mértékben csökkent a **GKI konjunktúraindex** értéke.

Az **ipari termelés** a 2015. évi, átlagosan 7,5%-os növekedés után januárban lényegében stagnált, ráadásul az előző hónaphoz képest harmadik hónapja csökken a termelés. A gyenge kezdés még nem

valószínűsíthető jelentős lassulást, idén 5, jövőre 6% körüli ipari bővülés várható.

Reálkereset és -nyugdij, 2000-2016 (1999=100)

Forrás: KSH, **GKI**

Az **építőipari** termelés 2015-ben 3%-kal bővült: a magasépítés teljesítménye csaknem 5, a mélyépítésé 1,8%-kal nőtt. A megkötött szerződések állománya 2016 végén 48%-kal maradt el az egy évvel korábbtól, a 2016. januári termelés 20%-kal az egy évvel korábbtól. Tavaly 7,6 ezer új lakást adtak át, ami 9%-os csökkenést jelent. A kiadott új engedélyek száma viszont országosan 30, Budapesten 73(!)-kal nőtt. Mindez előre vetíti a **lakásépítés** élénkülését, igaz, borzasztóan alacsony szintről. Az idei év 5%-os visszaesést hozhat az építőipar számára, mivel az új EU-s pénzügyi ciklus forrásai még nem testesülnek meg új megrendelésekben, s a lakáspolitikai intézkedések kedvező hatása is inkább csak a II. félévtől fog jelentkezni.

Reálfolyamatok, 2014-2017

(volumen, előző év azonos időszaka = 100)

	2014	2015	2016 I. hó	2016	2017
Ipari termelés	107,6	107,5	99,8	105	106
Építőipari termelés	114,2	103,0	79,9	95	104
Export	106,9	107,9	---	106	106
Import	108,8	107,0	---	105,5	106
Kiskereskedelmi forgalom	104,1	105,6	101,6	103	103

Forrás: KSH, 2016-2017: **GKI**

A **kiskereskedelmi** forgalom 2015-ben 5,6%-kal emelkedett, egyaránt tükrözve a vásárlóerő bővüléséből és a fehéredésből származó hatásokat. Januárban jelentősen, 1,6%-ra csökkent a növekedési ütem. A kereskedelmi **bizalmi index** azonban a közeljövőt illetően derűlátásra utal. A forgalom növekedési üteme idén és jövőre is 3% körül lehet.

A **szolgáltató szféra** nagy része tavaly a nemzetgazdasági átlagnál gyengébben teljesített, csak az infó-kommunikáció növekedési üteme érte el az átlagot. Pozitív meglepetés, hogy – a devizahitelek forintosításának terhei ellenére – a pénzügyi szolgáltatások teljesítménye tavaly lényegében nem csökkent. A **bankok** hitelállománya 2015-ben csökkent, portfóliójuk minősége viszont javult. Idén a kisvállalati szektorban és a lakáshiteleknel várható

állománybővülés, összességében azonban nem várható hitelezési fordulat. A hitelezés fő akadály a keresletben van. A bankrendszer likviditása és tőke-megfelelése jó, nyereségessége javuló. A szolgáltató szektor **bizalmi indexe** – a januári nagy emelkedés után – februárban lefelé korrigált, de még így is erős derűlátást tükröz.

Munkaerő-piaci folyamatok, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Munkanélküliségi ráta (év végén)	7,1	6,2*	6	5,9
Bruttó kereset (versenyszféra)**	104,3	103,9	105	105
Bruttó kereset (közfizetés)**	101,2	105,1	103,5	104
Reálkereset **	103,2	104,3	105,2	104

* / 2015. november- 2016. január, **/ Előző év azonos időszaka = 100,
Forrás: KSH, 2016-2017: **GKI**

A **munkanélküliségi ráta** 2015 novembere és 2016 januárja között 6,2% volt, ami 1,2 százalékponttal kisebb az egy évvel korábbinál. A tényleges munkanélküliség ennél jóval magasabb. Ugyanakkor képzett munkaerőből egyre komolyabb hiány van: a **GKI** felmérése szerint minden harmadik ipari, továbbá minden negyedik építőipari és üzleti szolgáltató cég szenved ettől. Februárban a **foglalkoztatási hajlandóság** az építőipar kivételével – ahol nem változott – minden ágazatban gyengült, s kissé erősödött a lakosság munkanélküliségtől való félelme is.

A **fogyasztói árak** 2015-ben éves átlagban 0,1%-kal csökkentek, de 2015 decemberében és 2016 januárjában már közel 1%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet. Februárban viszont 0,3%-ra csökkent az infláció, elsősorban az üzemanyagok folytatódó árcsökkenése miatt. Januárhoz képest átlagosan 0,1%-os volt az árcsökkenés. Deflációs nyomásról azonban nincs szó, mivel a kereslet nem csökken, s a maginfláció és az inflációs várakozások sem negatívak. Végeredményben az idei első két hónapban 0,6%-kal emelkedett az árszínvonal – elsősorban a dohányárak és szeszes italok, illetve a tartós fogyasztási cikkek komolyabb áremelkedése miatt. A tartósan alacsony világpiaci energiaárak hatására **idén 0,8, jövőre 2% körüli infláció** várható.

A **bruttó bérek** tavaly 4,2%-kal, **idén és jövőre** 4,5-4,7% körüli ütemben emelkedhetnek. A **reálkeresetek** 2015-ben 4,3%-kal bővültek, **idén 5% feletti, jövőre 4%-os emelkedésük** várható. A **reáljövedelem** idén kissé 3% feletti ütemben bővíthet. A **fogyasztás** tavaly 2,6, a vásárolt fogyasztás 3,1%-kal nőtt. Mivel a lakosság idén és jövőre is **nettó hitel-visszafizető** marad, ezért a fogyasztás bővülési üteme várhatóan nem haladja meg a reáljövedelmekét. Idén a háztartások fogyasztása 3% körüli, esetleg ezt kissé meghaladó, jövőre inkább ettől elmaradó mértékben bővíthet.

A **beruházások** volumene tavaly 1,9%-kal nőtt. A gépberuházások 4%-kal bővültek, az építések 2,3%-kal visszaestek. A versenyszféra beruházásai **1,7%-kal szűkültek**, bővülés csak a szállítási, raktározási, az infokommunikáció illetve a pénzügyi szolgáltatások területén következett be. Idén a gazdálkodó szféra óvatossága és az EU-támogatások kifizetésének apályja miatt 5% körüli

volumen-csökkenés valószínű. Jövőre már lassú bővülés várható, de ennek forrása is az EU-tól érkezik.

Kamat- és árfolyamkörnyezet, 2014-2017 (időszak végén)

	2014	2015	2016. II. hó	2016	2017
MNB alapkamat	2,10	1,35	1,35	1,0	1,0
FED alapkamat	0,25	0,50	0,50	0,70	1
ECB alapkamat	0,05	0,05	0,05 (0)*	0,0	0,0
Euró/forint árfolyam**	308,7	309,9	311,6	315	320

*2016. március Forrás: MNB, 2016-2017: **GKI**

Az amerikai jegybank, a **Fed** által beindított **kamatemelési ciklus** 2016-2017-ben várhatóan csak nagyon óvatosan folytatódik. Az **EKB** márciusban kamatcsökkentést és más élénkítő intézkedéseket jelentett be. Az MNB kommunikációja szerint a magyar gazdaságnak további monetáris lazításra van szüksége, ennek érdekében a **nem-konvencionális** eszközök bevetése mellett – a korábbi kommunikációtól eltérően, de az EKB kamatemeléséhez, az alacsony magyar inflációhoz és a túl erősnek minősített forinthez igazodva – **nő az esélye a kamatcsökkentésnek** is.

Az idei konvergencia-program és a 2017. évi költségvetés kidolgozásával összefüggésben várhatóan **aktualizálni** fogják az idei költségvetést is. A **bevételek** összességében reálisak – némi túlteljesítés is elképzelhető – az áfa-bevételek azonban a tervezettnél alacsonyabb infláció és a lakásépítési áfa mérséklése miatt kisebbek, az szja-bevételek viszont a gyorsabb bérkiáramlás miatt magasabbak lehetnek. A **kiadási oldalon** mindenekelőtt az egészségügyre és oktatásra tervezett összegek nominális csökkenése vetít előre súlyos, már eddig is „tűzoltást” igénylő feszültségeket (például a KLIK-nél).

Fontosabb adóbevételek, 2016 (milliárd forint)

Bevételek	Előirányzat	2016. I. hó		GKI prognóza
		Tény	Előirányzat százalékában	
Központi költségvetés	10185	763	7,5	10200
Áfa	3352	245	7,3	3200
Jövedéki adó	952	74	7,8	1000
Szja	1658	174	10,5	1900

Forrás: NGM, **GKI**

Az egyéves magyar állampapír referenciahozama februárban is csak minimálisan emelkedett (1,00%). A magyar gazdaság egyensúlyi adatai formálisan indokolták tennék a **felminősítést**, azonban a fenntarthatósággal kapcsolatos kérdőjelek, a **gazdaságpolitika hitelességi problémái, a döntéshozatal csekély és romló átláthatósága** ezt a gyakorlatban mégis megakadályozza. Ez egyúttal a tőke kiáramlásához, a működőtőke-import mind nagyobb támogatásigényéhez vezet.

Egyensúlyi folyamatok, 2014-2017

	2014	2015	2016. II. hó	2016	2017
Fogyasztói árindex	99,8	99,9	100,6	100,8	102
1 éves referencia-hozam (százalék)*	1,8	0,93	1,00	1,5	2
Áruforgalmi egyenleg (milliárd euró)	6,4	8,1	0,5**	9,5	10,5
Államháztartási egyenleg (önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	-825,7	-1218,6	+14,8	-700	-700

Forrás: KSH, MNB, NGM. */ Időszak végén, **/ 2016 I. hó, 2016-2017: **GKI**